

තොටිල

1. *පවුල*- Bignoniaceae
2. *විද්‍යාත්මක නම*: *Oroxylum indicum*
3. *පොදු නම*: දීර්ඝ වෘත්ත. අරළු. ටුණ්ටුක
4. *සිංහල නම*: තොටිල. තොටිල්ල.

වැවෙන ප්‍රදේශ

- නිමාලය පහත් ප්‍රදේශ ඉන්දියාවේ තොයෙක් ප්‍රදේශයන් හිදී ලංකාවේ සම ශිතෝෂ්ණ ප්‍රදේශයන්හිදී වැඩේ.

හඳුනාගැනීම

-මීටර් 8-12ක් පමණ උසට වැඩෙන දේශීය ශාකයකි. අළු පැහැති ළුන පොත්තක් දරණ අතර පොත්ත ඇතුළත කහ පැහැතිය. මීටරයක් පමණ විශාල සංයුක්ත පත්‍ර ත්‍රිපක්ෂවත්ය. පත්‍රිකා ඩෙල්ටාකාර හෝ අණ්ඩාකාරය. මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ විශාල ශාකයකි.

පොත්ත අළු පැහැති ගණ එකක්වන අතර ඇතුළතින් කහපාටට හුරු වේ. ගොරෝසුය. ශාඛාවන්ගේ කෙළවරින් ඉහළට තරමක් විෂාල පුෂ්ප මංජරියක් හටගනී. ෆලය දිග සෙන්ටි මීටර් 75 ක් හා පළල 9ක් දක්වා දිග විය හැකි විශාල කරලකි. පියාපත් සහිත බීජ සුළඟ මගින් ව්‍යාප්තවේ.

ව්‍යවහාර අංගය

පොතු මුල්. කරල් ඖෂධ ලෙස භාවිතා වේ.

ගුණ

රස-තික්ත. කෂාය.

වීර්ය-ශීත

ගුණ - ලඝු. රුක්ෂ

විපාකය කටු

ප්‍රධාන කර්ම

අග්නි දීපනය කරයි. ශෝතහර ජීවර හර හා වේදනා ස්ථාපනයයි. සෙම සමනය කරයි. ශරීරය කෘෂ කරයි.

ව්‍යවහාර රෝග අවස්ථා

වාත රෝග උණ සෙම නිසා හටගන්නා පීනස ඇදුම කුෂ්ඨ. සංධි වාත මුඛ රෝග සඳහා ප්‍රතිකාරයට යොදා ගනී. තොටිල ශක්තිජනක කුසගිනි වඩන වේදනා හර ශෝතහර කෘමි නාශක මුත්‍රා කාරක ගුණයෙන් යුක්තයි.

ප්‍රකට යෝග

ආම්චානයට තොටිල පොතු කලං 12 කෂාය කොටිල මුල් සුශුළු කෂාය වාත උපද්‍රව නිසා වටගත් වේදනාවට

අතීසාරයට තනිකර තොටිල පොතු කෂාය දීම.

තොටිල පොතු ගලගා ගැමෙන් ඉදිමුම සුවවේ.

අත්පා ඇට බිදුණු විටක ගිතෙල් හා මීපැණි සමග මිශ්‍රකර තොටිල පොත්ත එම ස්තනයේ බදිනු ලැබේ.

දශ මුල් කෂාය

දශ මුල් ක්වාතය

දශමුල් පාණ්ඨය.

සුනිකා උණට-

තොටිල මුල් පොතු අමු ඉඟුරු සුදුපුණු දමා කොටා වණ්ඩුවේ තම්බා මිරිකා මී පැණි දමා බීම.

විසුචිකාවට.-

තොටිල මුල් පොතු කලාදුරු අල කොටා උණු අළු යට දමා තම්බා මිරිකා මී පැණි සහිතව බීම.

කෘෂි විද්‍යාත්මක විස්තරය.

වගාව

කඳු මුදුන් හා තෙත සහිත පසේ වැඩේ. බීජ කරල් තුළ හටගන්නා අතර බීජ මගින් බෝකර ගත හැක.

අස්වැන්න නෙළීම

තොටිල ශාකයේ අස්වැන්න වශයෙන් ශාකයේ මුල් මල් පොතු ගෙඩි ගනී. වියලි හා අමු ඖෂධ වශයෙන් ගනී.